

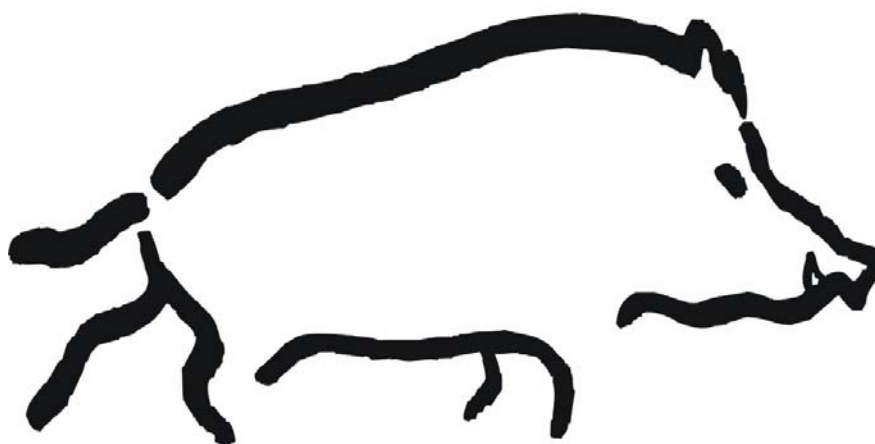

Consorci de les Gavarres

SEGUIMENT DE LES POBLACIONS
DE SENGLAR (*Sus scrofa*) A CATALUNYA
TEMPORADA 2005/2006
LES GAVARRES

INFORME PER A LES COLLES PARTICIPANTS

Setembre 2006

SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA

TEMPORADA 2005/2006. LES GAVARRES

Entitats promotores del Programa de Seguiment:

ConSORCI de les Gavarres

Departament de Medi Ambient i Habitatge

- Direcció General del Medi Natural

- Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa

Diputació de Barcelona – Oficina Tècnica de Parcs Naturals

Federació Catalana de Caça (Territorial de Tarragona)

ConSORCI del Parc de la Serralada Litoral

Col·laboració en l'aportació de dades:

Les colles de què s'han obtingut dades en aquest primer any són les següents: els Astronautes (Cassà), la Bisbal d'Empordà, Celrà, els Companys (Llagostera), el Faisà (Mont-ras), Flaçà – Foixà – la Pera, Colla d'en Fita-el Cartutx (St Sadurní de l'Heura), la Marqueta de Sant Pol (la Bisbal), els Molins (Calonge), Colla Nova de Fitor (Calonge), Palafrugell, Palol d'Onyar (Quart), el Prat - Fonteta (Forallac), el Rostei (Begur), Santa Cristina d'Aro, Sant Llorenç (Llagostera), Sant Martí i Madremanya, Tall Gros (Girona), els Vikingus (Cassà).

La Federació Catalana de Caça, representació territorial de Girona, ha facilitat també dades que havia recopilat d'algunes colles senglanaires de les Gavarres. Agraïm especialment la col·laboració de Carles Dilmé, president, en la cessió d'aquesta informació.

Coordinació del Seguiment:

Narcís Vicens. Tècnic del Consorci de les Gavarres

Autors de l'informe i responsables del tractament de dades:

Carme Rosell i Ferran Navàs. MINUARTIA, Estudis Ambientals

ÍNDEX

1.	LA GESTIÓ DE LES POBLACIONS DE SENGLAR	1
2.	DESCRIPCIÓ DEL MÈTODE DE SEGUIMENT	5
3.	EVOLUCIÓ DE LES CAPTURES DE SENGLAR A CATALUNYA	7
4.	COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LES GAVARRES	9
5.	NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR.....	13
6.	CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS	17
7.	ALTRES DADES D'INTERÈS.....	19
8.	RESUM I TENDÈNCIA DE LA POBLACIÓ DE SENGLAR.....	21

1. LA GESTIÓ DE LES POBLACIONS DE SENGLAR

El senglar és una espècie que planteja molts reptes als gestors de fauna. Nombrosos estudis realitzats arreu del món (i també a Catalunya, concretament al Montseny i a la Zona Volcànica de la Garrotxa) han permès posar de relleu algunes característiques del senglar que són un clar referent per a la seva gestió i que resumim tot seguit ¹.

- **Es tracta d'una espècie que des de mitjans de segle XX va mostrar una notable expansió.** Aquest fet es manifesta perquè ha colonitzat territoris on abans no era present (expansió geogràfica) i també perquè ha augmentat el nombre de senglars de moltes poblacions (expansió demogràfica). Aquest increment de senglar que s'ha produït arreu d'Europa, també s'ha apreciat molt clarament a Catalunya; cap als anys cinquanta i seixanta del segle passat era una espècie poc comú, que només s'observava rarament, però va anar augmentant lentament el seu nombre fins a constituir ara mateix, una de les espècies de mamífers més comunes.

La clau per explicar l'expansió del senglar a Catalunya és l'augment de la superfície forestal; l'abandonament de les activitats agrícoles i la pastura del sotabosc en ambients de muntanya, així com la desaparició de pràctiques com el carboneig i la davallada de l'extracció de fusta dels boscos han permès una forta expansió de les masses forestals, que ofereixen hàbitats d'òptima qualitat on els senglars han trobat refugi i aliment. Altres factors com la desaparició del llop, que era el principal depredador de l'espècie, o bé les repoblacions amb senglars resultats d'encreuaments amb porc domèstic, també poden haver contribuït a l'expansió d'aquesta espècie, encara que de manera molt menor.

- **El senglar és una espècie de les anomenades generalistes, perquè és capaç d'adaptar-se a tota mena d'ambients.** Els hàbitats òptims per al senglar són els boscos de muntanya mitjana que produeixen fruits mengívols (agllans, fages, castanyes, etc.) i on troben refugi i tranquil·litat. Tot i això, l'espècie és present arreu de Catalunya on se'l troba des dels aiguamolls arran del mar fins als prats d'alta muntanya.

¹ Les dades que es faciliten en aquest apartat estan extretes de ROSELL, C. 1998. *Biologia i ecologia del senglar (Sus scrofa, L. 1758) a dues poblacions del nord-est ibèric. Aplicació a la gestió*. Departament de Biologia Animal. Universitat de Barcelona. Tesi doctoral.

També s'ha adaptat a conviure amb les activitats humanes i fins i tot a aprofitar els recursos que li poden oferir els ambients humanitzats; de fet, les incursions del senglar en els camps de conreu, que utilitza en algunes èpoques com a font d'aliment suplementari, són un dels aspectes més conflictius i fa que sigui una espècie que comença a ser considerada com una plaga pels pagesos. Altres problemes són l'increment del nombre d'atropellaments, la presència en zones urbanitzades, com està passant actualment prop de Barcelona, a la serra de Collserola i fins i tot, les molèsties en camps de golf, on entren a furgar a la gespa.

Les poblacions de senglar mostren intenses i ràpides fluctuacions del seu nombre d'individus. A les poblacions del Montseny i de la Garrotxa s'ha pogut determinar que la major part de femelles comencen a reproduir-se a partir dels 10 mesos, quan el seu pes supera els 30 kg. En un any amb bona disponibilitat d'aliment, el 83% de les femelles caçades a partir del mes de desembre estan prenyades i presenten una mitjana de 4 fetus per femella. Quan la producció d'agllans, castanyes i fages és baixa, la productivitat és molt menor i només el 53% de femelles estan prenyades, amb una mitjana de 3 fetus cadascuna. En conseqüència, després d'un any amb molta abundància de fruits forestals, podem observar forts increments del nombre d'individus, mentre que en anys de menys disponibilitat d'aliment les poblacions s'estabilitzen.

D'altra banda, la principal causa de mortalitat del senglar és la caça; entre un 30 i un 40% dels senglars d'una població, són caçats cada any durant la temporada de cacera. La combinació d'aquests dos elements (elevada capacitat reproductora i alta taxa de mortalitat) explica que la major part de senglars no superi els 2 anys de vida. Al Montseny, per exemple, el 79% dels senglars té menys de 2 anys i la màxima edat observada ha estat de 7 anys.

Resumint, la situació que tenim actualment és la d'una espècie àmpliament distribuïda, amb densitats de població considerables i que mostra importants augments del nombre d'individus en anys d'elevada producció de fruits forestals. L'increment d'efectius comporta diverses problemàtiques, entre les que destaquen els danys a conreus i els accidents que provoca a les carreteres. La caça és el principal factor de control de l'expansió del senglar i per aquesta raó s'han anat ampliant els períodes hàbils de caça amb l'objectiu de frenar l'expansió de poblacions.

També cal tenir en compte que el risc de que es produeixi una malaltia epidèmica és alt, a conseqüència de l'elevada densitat d'individus que facilitaria el contagi. Tot plegat fa que sigui necessari un bon seguiment de les poblacions que garanteixi el control de l'espècie, però també garantint que la mortalitat no superi la natalitat i per tant, que no provoqui sobtats descensos d'efectius.

Aquesta situació és la que motivà l'any 1998 la posada en marxa del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA, coordinat pel Departament de Medi Ambient i Habitatge i en el que participen també Parcs Naturals gestionats per la Diputació de Barcelona, Reserves de Caça i el col·lectiu de caçadors de senglar. El mètode segueix el precedent del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, on el seguiment es manté des de l'any 1991.

Una de les característiques més notables d'aquest Programa és que **es basa en la cooperació de tres col·lectius implicats: els caçadors de senglar, els tècnics especialistes en fauna i els responsables de l'administració que tenen al seu càrrec la gestió d'espais protegits i la gestió cinegètica**. Els resultats d'aquesta col·laboració repercuteixen en una millora del coneixement de la situació del senglar i permeten dissenyar amb major encert les propostes de gestió més adequades.

En total ja són 15 les zones de Catalunya on es porta a terme aquest seguiment amb el mateix mètode, cosa que permet comparar les dades sobre les poblacions de senglar obtingudes en diferents llocs del país. Concretament, els espais on es porta a terme el Programa de seguiment de senglar són:

- Cinc Reserves de Caça: Boumort, Alt Pallars - Aran, Cadí, Freser - Setcases i Ports de Tortosa i Beseit, dues de les quals també inclouen terrenys que formen part dels Parcs Naturals de Cadí i dels Ports.
- Vuit Parcs Naturals i Espais d'Interès Natural: Garraf, Montnegre i el Corredor, Montseny, Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Montsant – Serra de Prades, Zona Volcànica de la Garrotxa i, incorporats aquesta darrera temporada, Serralada Litoral i les Gavarres.
- Dos conjunts d'Àrees Privades de Caça de l'Alt Empordà i de Tarragona (comarques de l'Alt Camp i el Baix Penedès).

A la Figura 1 es mostra la localització d'aquests 15 espais.

Figura 1. Espais on es porta a terme el Programa de seguiment de senglar.

2. DESCRIPCIÓ DEL MÈTODE DE SEGUIMENT

Com podem saber el nombre de senglars que hi ha en una població? L'observació directa d'aquest animal és complicada perquè acostumen a estar actius a partir del capvespre i durant la nit (algunes vegades també mostren activitat diürna) i tot i que podem tenir la sort d'observar-los en recorreguts nocturns amb vehicle, aquest mètode no és vàlid per seguir l'evolució d'una població a llarg termini.

Alguns investigadors han aplicat mètodes per estimar la mida de la població mitjançant captura, marcatge i recaptura. Aquest mètode però, és força costós, tal com es va posar en evidència durant les captures que es varen portar a terme en el massís del Montseny durant els anys 1988 i 1989. Calen moltes nits de trampeig per capturar senglars i encara és més difícil recapturar-los; per això aquest mètode no ens serveix per conèixer l'abundància de senglar.

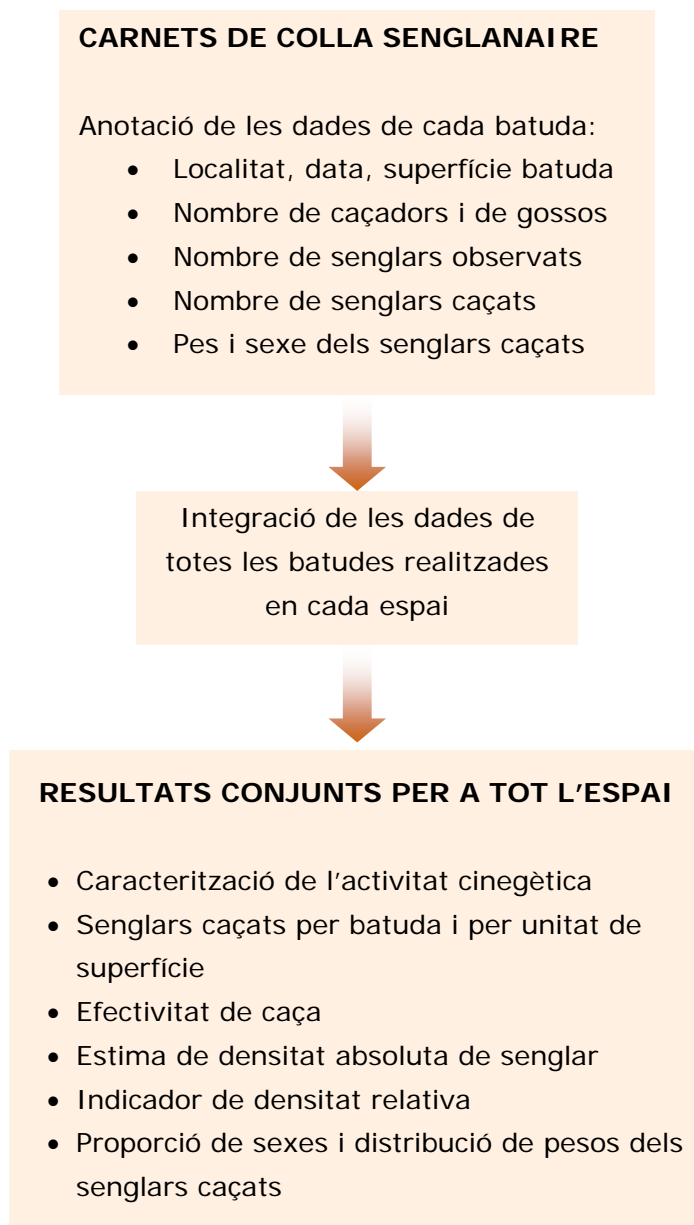
Una altra possibilitat seria la d'utilitzar els rastres com a indicador de densitat, però tampoc aquest sistema és aplicable a l'espècie. El senglar deixa molts rastres de la seva presència (petjades, femtes, arbres rascats i ullalats, esterrajalls, furgades, jaços) que són útils per conèixer la distribució de l'espècie, però s'han d'aplicar amb prudència per estimar l'abundància, ja que diferents autors hem pogut constatar que sovint, la quantitat de rastres observats no té una relació directa amb l'abundància de senglar.

Finalment, el mètode que s'ha escollit per al Programa de seguiment és el més àmpliament aplicat en diferents estudis realitzats tant a la Península Ibèrica (a Andalusia, Aragó, Castella, Extremadura i Navarra) com arreu d'Europa. Es tracta de l'**obtenció d'un indicador d'abundància a partir dels resultats obtinguts durant les caceres, essent indispensable conèixer tant l'esforç de caça que s'aplica, com el rendiment de senglars caçats en una determinada àrea**. Val a dir que es tracta de batudes en les quals participen gossos ensinistrats i per tant, es tracta d'un sistema molt efectiu per moure els senglars que es troben en el territori caçat i facilitar la seva detecció i captura.

El sistema de treball es basa en la col·laboració de les Colles de Senglaners que cacen en diferents acotats d'una mateixa zona. Cada colla rep un quadern per anotar les dades de cada batuda i, al final de cada temporada de caça es recullen els Carnets i totes les dades s'integren en fitxers informàtics i es tracten conjuntament. Aquesta temporada no s'han aconseguit les dades completes de tots els acotats que formen part de les Gavarres ja que no s'han pogut repartir els Carnets de Colla Senglanaire (veure apartat 4), però

aquest aspecte es solucionarà en les properes temporades, ja que sí que es repartiran a aquests carnets.

Els diferents acotats en què es divideix un espai comparteixen una mateixa població de senglar, ja que es tracta d'una espècie que es desplaça per àmplies superfícies. A França, a partir del seguiment de senglars marcats amb emissors, s'ha observat que els mascles utilitzen entre 12.000 i 15.000 ha, mentre que les femelles es mouen per una àrea més petita, de fins a 6.000 ha. Aquests mateixos investigadors, estableixen que per realitzar estimes de l'abundància de senglar a partir de resultats de batudes de caça, cal disposar de dades d'una superfície mínima aproximada de 20.000 ha. Per aquesta raó, **no serien fiables els resultats obtinguts en un sol acotat de caça** i això ens obliga a establir una cooperació entre les diferents colles senglanaires que cacen en acotats per tal d'orientar millor la gestió del senglar.

3. EVOLUCIÓ DE LES CAPTURES DE SENGLAR A CATALUNYA

En el marc del Programa de seguiment de senglar s'analitza també l'evolució de les captures globals de senglar declarades pels mateixos caçadors als Serveis Territorials del Departament de Medi Ambient i Habitatge (veure Figura 2). A la temporada 1990/1991 es van caçar en tot Catalunya poc més de 6.000 senglars i aquest nombre ha anat en augment fins a superar en la temporada 2005/2006 els 23.000 senglars. Aquest augment no ha estat lineal, sinó que en diverses temporades el nombre de captures realitzades ha mostrat descensos importants, coincidint amb una menor productivitat (han nascut menys garrins) en l'any anterior.

Aquest augment al llarg dels anys però, no s'ha produït d'igual manera arreu de Catalunya. A les comarques de Girona el nombre de captures comença a augmentar clarament a partir de la temporada 1990/1991 i fins la temporada 1994/1995. A partir d'aquesta es donen fortes variacions entre anys (depenent de la disponibilitat d'aliment), però la tendència global ja no és d'augment de captures, sinó d'estabilització. A Barcelona i Lleida, l'augment de captures s'intensifica a partir de la temporada 1997/1998, mentre que a Tarragona, en canvi, el nombre de senglars caçats es manté molt per sota de les altres demarcacions i amb una molt lleugera tendència a l'augment de captures.

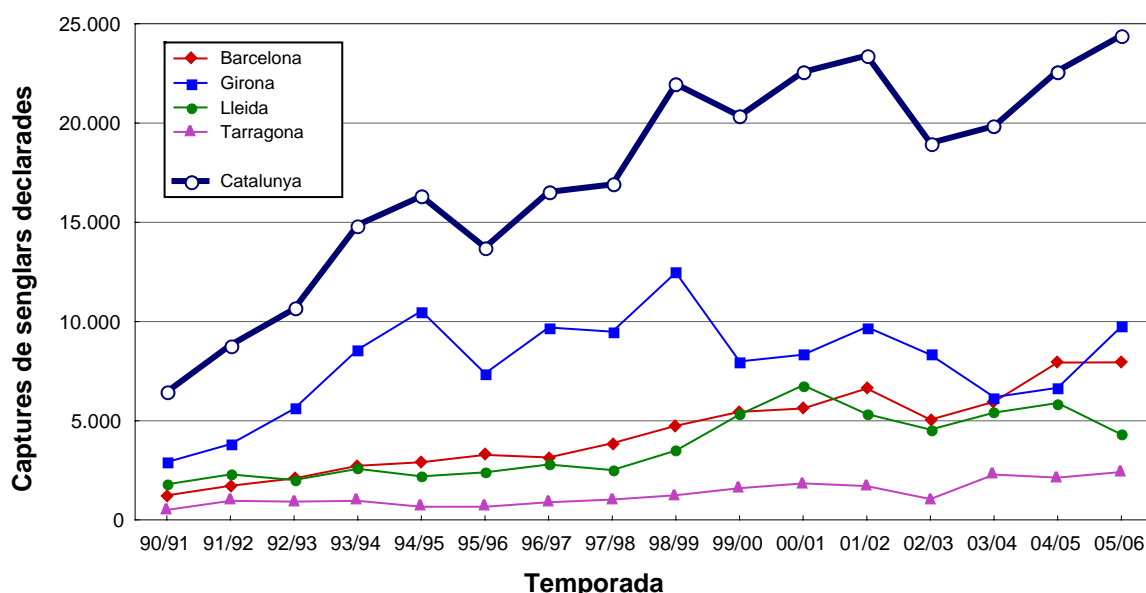

Figura 2. Evolució de les captures de senglar a Catalunya. Font: Departament de Medi Ambient i Habitatge, 2006.

4. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LES GAVARRRES

Aquesta temporada s'han iniciat els treballs per posar en marxa el seguiment de la població del senglar del massís de les Gavarres, en el marc més ampli del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR DE CATALUNYA.

Aquest primer any, el seguiment no s'ha aplicat encara de manera completa, ja que no s'havien repartit els quaderns d'anotació de dades entre les colles de caçadors. El que s'ha fet és posar les bases per al futur seguiment, realitzant les primeres trobades amb les colles de caçadors i establint contacte amb la Federació Catalana de Caça – representació territorial de Girona (en endavant FCC - Girona) que ha col·laborat en l'aportació de dades.

Les dades que s'han utilitzat aquesta primera temporada s'han extret dels quaderns que omplen les colles de caçadors sobre els senglars capturats i que recopila la FCC - Girona. Per completar tota la superfície del massís, aquesta organització ha cedit les dades de què disposava de les colles de caçadors que no les han pogut facilitar directament. Per això, amb les dades que es presenten enguany no s'han pogut realitzar tots els tractaments que es fan habitualment en aquest seguiment i s'han de considerar només com un primer pas que ens permet orientar-nos sobre la situació del senglar a les Gavarres i posar els fonaments per un bon seguiment, estable i a llarg termini.

Aquesta primera temporada d'aplicació del seguiment a les Gavarres, s'han recollit dades de 19 colles de caçadors (veure llistat a la Taula 1). Concretament les dades aportades són:

- **14 colles aporten un full de resum** de l'activitat cinegètica de tota la temporada, on hi consten dades globals com el total de senglars caçats i el total de batudes.
- **5 colles aporten un quadern d'anotacions** dels resultats de cada una de les caceres que s'han fet.

Per obtenir les dades necessàries per al seguiment, i per a que aquest sigui més representatiu de la població de senglar a les Gavarres, **són indispensables els quaderns amb anotacions batuda a batuda**, i aquestes seran les dades que s'intentarà obtenir per a les properes temporades, començant per a la 2006/07, la primera temporada en la que s'aplicarà el seguiment de manera completa, aportant els quaderns que s'utilitzen a tot Catalunya per a la recollida de dades.

Taula 1. Colles que han participat en el seguiment de senglar a les Gavarres – Temporada 2005/2006.

Colles que aporten full amb resum de resultats de la temporada	
- els Astronautes (Cassà)	- Palafrugell
- la Bisbal d'Empordà	- el Prat - Fonteta (Forallac)
- els Companys (Llagostera)	- el Rostei (Begur)
- Flaçà – Foixà – la Pera	- Santa Cristina d'Aro
- Colla d'en Fita-el Cartutx (St Sadurní de l'Heura)	- Sant Martí i Madremanya
- els Molins (Calonge)	- Tall Gros (Girona)
- Colla Nova de Fitor (Calonge)	- els Vikingus (Cassà)
Colles que aporten quadern d'anotacions de resultats de cada cacera	
- Celrà	- Palol d'Onyar (Quart)
- el Faisà (Mont-ras)	- Sant Llorenç (Llagostera)
- la Marqueta de Sant Pol	

La informació recollida del total de les 19 colles correspon a 860 batudes realitzades durant el període hàbil de senglar, que fou establert pel Departament de Medi Ambient i Habitatge en la *Resolució MAH-2161-2005, de 5 de juliol*. A les Gavarres, la temporada va començar el **4 de setembre de 2005** i va acabar el **26 de febrer de 2006**, allargant-se per l'inici i pel final respecte la durada tradicional (de mitjans d'octubre a l'inici de febrer), com a mesura destinada a reduir les elevades poblacions de senglar existents a bona part de Catalunya.

La superfície on s'han realitzat aquestes batudes és de 66.366 ha (veure Taula 2), que correspon a la superfície de 19 Àrees Privades de Caça. Val a dir que algunes d'aquestes APC tenen tota o part de la seva superfície a la perifèria de l'espai de les Gavarres inclòs al Pla d'Espais d'Interès Natural.

Taula 2. Superfície cinegètica i esforç de caça a les Gavarres en la temporada 2005/2006.

Superfície d'Àrees Privades de Caça	66.366 ha
Període de caça	4-set-2005/26-feb-2006
Total de batudes realitzades	860
Total de batudes anotades al quadern d'anotacions de resultats	219

A partir de les dades de les 219 batudes incloses en els cinc quaderns d'anotacions disponibles, s'ha pogut extreure la participació mitjana en aquestes i la distribució de les batudes al llarg de la temporada. El nombre mitjà de caçadors per batuda entre aquestes cinc colles ha estat de 22, tot i que s'han realitzat caceres amb només 10 caçadors i fins a un màxim de 67. El nombre mitjà de gossos utilitzats en aquestes batudes ha estat de 14, oscil·lant d'un mínim de 5 a un màxim de 45.

Per altra banda, el mes amb un major nombre de batudes realitzades per aquestes cinc colles ha estat el desembre, amb 44 (el 20% del total de la mostra; veure Figura 3). En els mesos d'octubre i novembre han fet 39 batudes cada mes (18%), n'han fet 36 al gener (16%) i 33 al setembre (15%). Febrer ha estat el mes en què han realitzat el nombre de batudes més baix, només 28 (13%). Durant el període d'allargament de la temporada al febrer han sortit a caçar quatre de les cinc colles (el 80%) i han realitzat, en conjunt, 20 batudes.

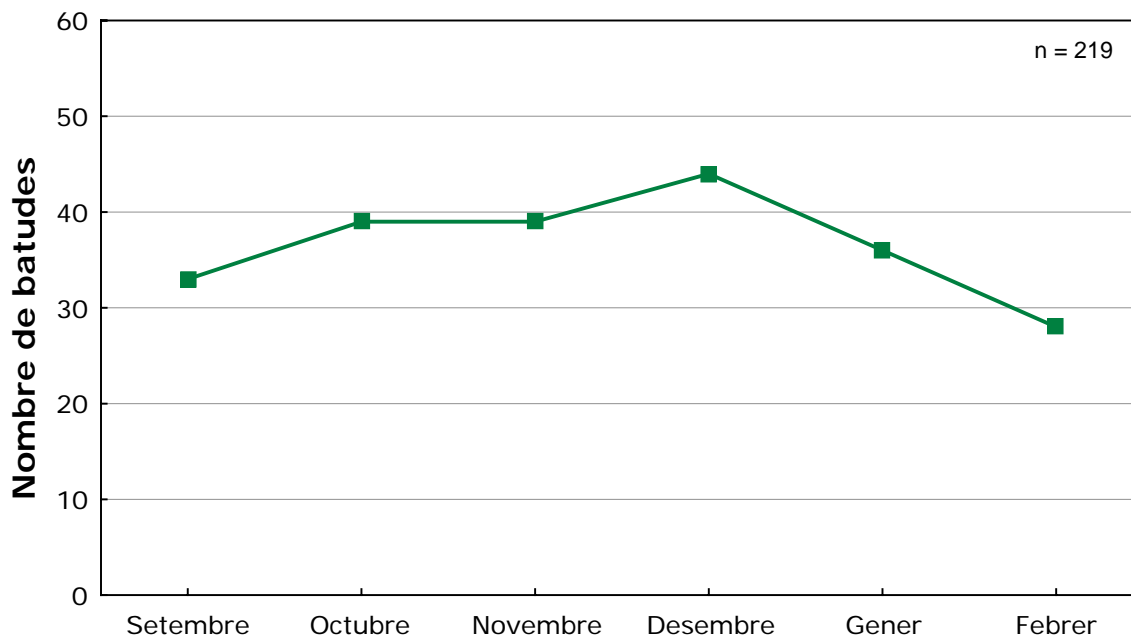

Figura 3. Distribució mensual de les batudes realitzades a les Gavarres durant la temporada 2005/2006, segons una mostra de cinc colles.

5. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR

Durant la temporada 2005/2006, en les batudes realitzades per les 19 colles de caçadors a les Gavarres, s'han caçat un total de 1.041 senglars (veure Taula 3). En relació a la superfície on s'han fet les caceres **s'han caçat 1,6 senglars/100 ha**, valor que es situa en la mitjana de captures per superfície dels espais inclosos en el Programa de seguiment de senglar (veure Figura 4). El rendiment mitjà de les batudes pel global del massís no ha pogut ser calculat, ja que no s'ha pogut disposar de les dades de totes les batudes de les 19 colles. Aquesta mancança es solucionarà la propera temporada en què es repartiran els quaderns d'anotacions propis del PROGRAMA DE SEGUIMENT.

Taula 3. Captures de senglar a les Gavarres – Temporada 2005/2006

Nombre de batudes	Senglars caçats	Senglars caçats/100 ha
860	1.041	1,6

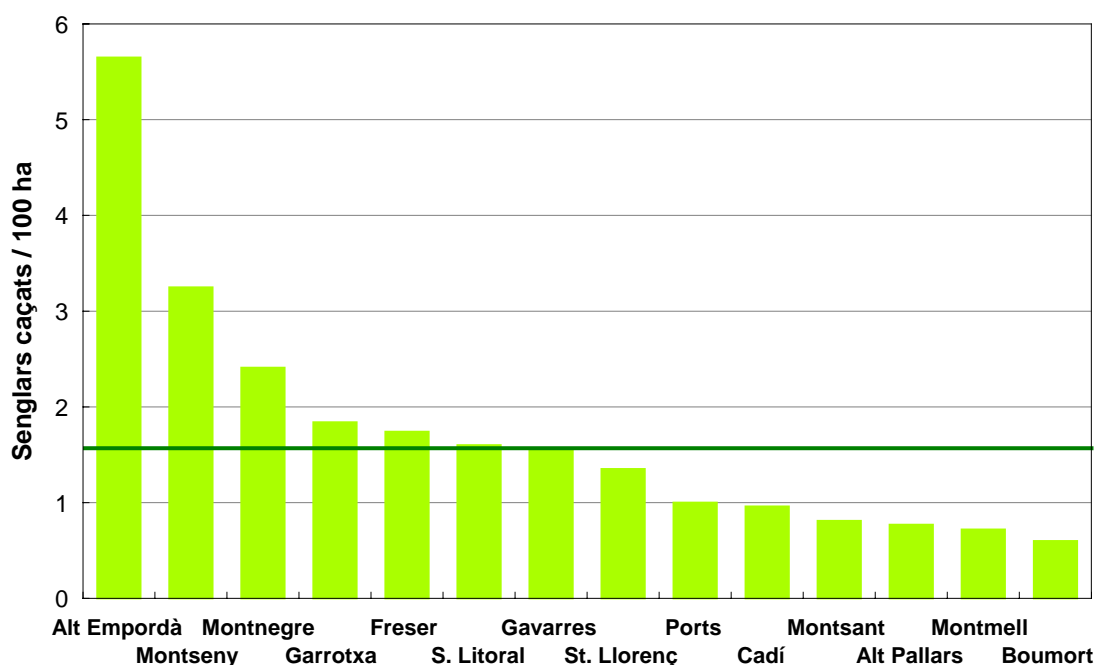

Figura 4. Captures de senglar per unitat de superfície als diferents espais inclosos en el Programa de seguiment de senglar durant la temporada 2005/2006. La línia verda representa la mitjana de Catalunya.

Segons les dades incloses en els quaderns d'anotacions disponibles, aquestes cinc colles han caçat un total de 259 senglars, obtenint un rendiment mitjà de 1,2 senglars caçats/batuda (veure Taula 4).

Taula 4. Captures de senglar a les Gavarres segons una mostra de cinc colles – Temporada 2005/2006

Nombre de batudes	Senglars caçats	Senglars caçats/batuda (mitjana (mín.-màx.))
219	259	1,2 (0 – 8)

Per realitzar l'estima de densitat absoluta de la població de senglar s'utilitza l'eficiència de caça, és a dir, els senglars caçats en relació als que s'han observat a les zones encerclades per les batudes. L'eficiència de caça mitjana de les cinc colles de què es tenen dades de totes les batudes per la temporada 2005/2006 ha estat del 39%, valor proper a la mitjana de Catalunya (el 36%).

Aquesta temporada, i degut a l'irregular disponibilitat de les dades, s'ha utilitzat l'efectivitat de caça d'aquestes cinc colles com a mitjana de tot l'espai. Tenint en compte aquest valor, **l'estima de la densitat de senglar a les Gavarres es situaria al voltant dels 4 individus cada 100 ha** i es trobaria entre les densitats mitjanes dels espais inclosos en el PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR. Com s'observa en el mapa de la Figura 5, a les Gavarres no es troba una densitat tant alta com la d'alguns sectors del centre i nord de les comarques gironines, i en algunes del nord de Barcelona. Especialment en aquest darrer sector les poblacions de senglar s'estan expandint de manera molt important i s'han assolit densitats per sobre dels 8 senglars/100 ha al Montseny i al Montnegre – Corredor.

Als espais de Tarragona les densitats es mantenen moderades, de l'ordre de 2 a 3 senglars per cada 100 ha, tot i que estan iniciant una tendència ascendent. Finalment, als espais de Lleida i al Cadí sembla que en el darrer any les poblacions van ser fortament afectades pels rigors de l'hivern i la sequera, i s'han produït descensos importants, deixant l'Alt Pallars – Aran i Boumort com els espais amb densitats més baixes de senglar de tot Catalunya, per sota de 2 senglars per cada 100 ha.

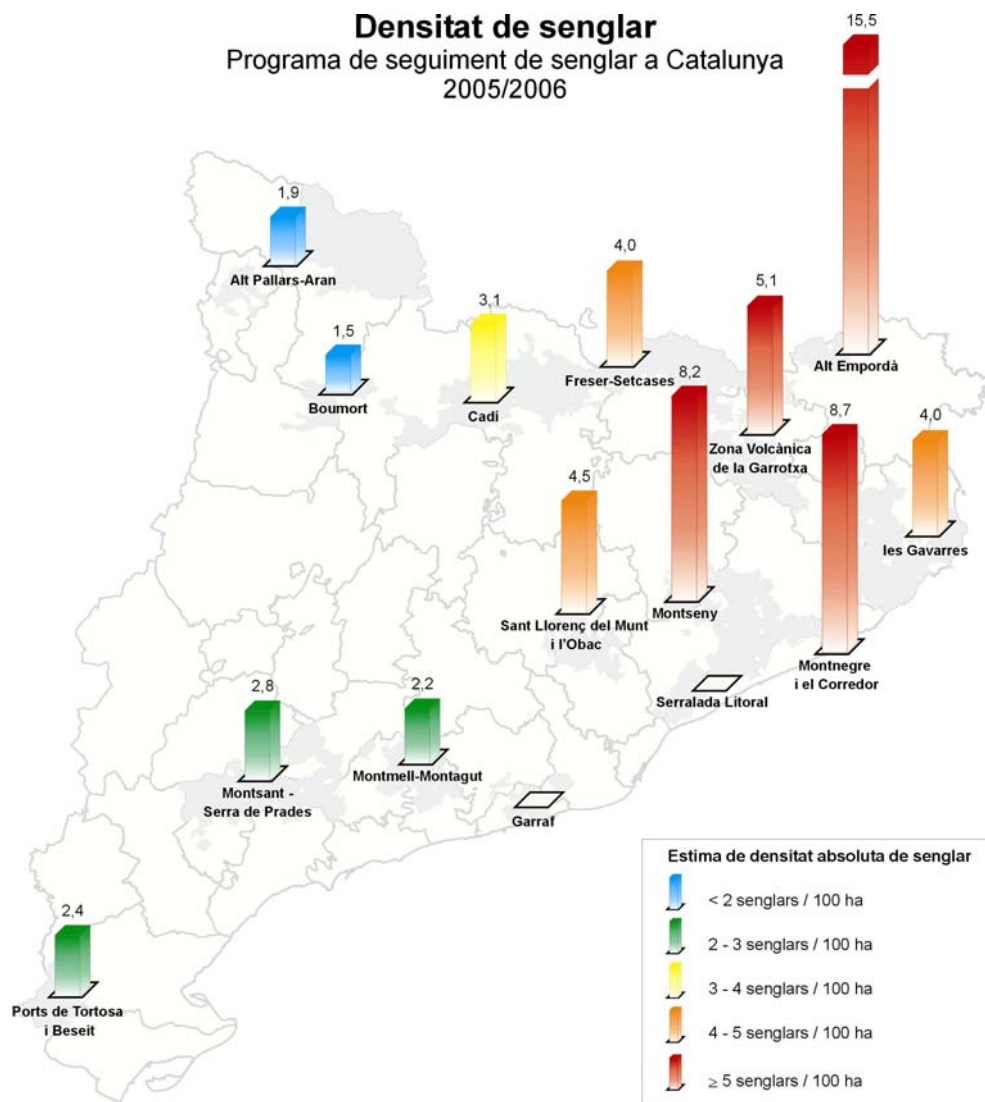

Figura 5. Densitats estimades de senglar a diferents espais de Catalunya per la temporada 2005/2006.

6. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS

6.1 Sexe

El tractament del sexe i el pes dels senglars caçats s'ha pogut realitzar només amb les dades dels cinc quaderns d'anotacions complets que s'han obtingut. Així, els percentatges que apareixen en aquest apartat probablement no són representatius de tot l'espai. Aquest fet s'espera que es pugui solucionar la temporada 2006/2007 amb l'anotació de les dades en els quaderns de colla propis d'aquest PROGRAMA DE SEGUIMENT.

Segons les dades de les cinc colles, aquestes **han caçat més femelles que mascles** (veure Figura 6), essent les diferències estadísticament significatives.

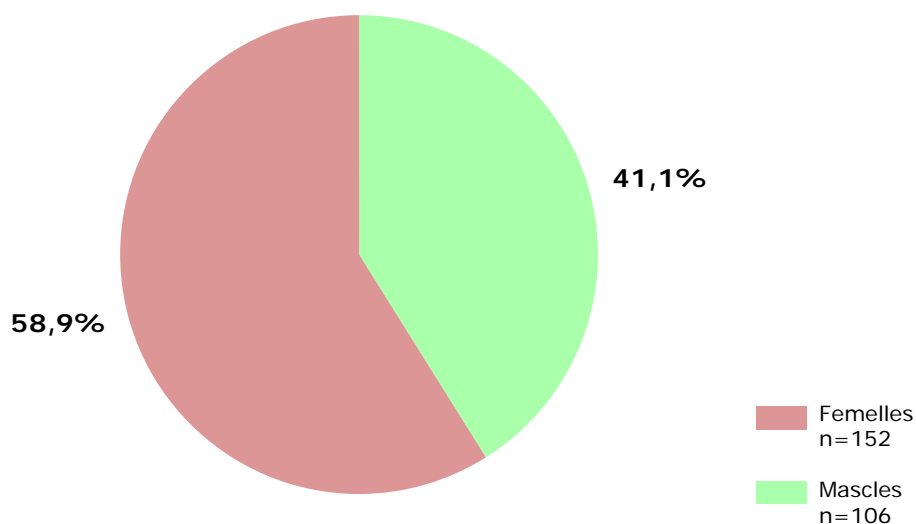

Figura 6. Proporció de sexes dels senglars caçats per una mostra de cinc colles a les Gavarres en la temporada 2005/2006.

6.2 Pes

En conjunt per les cinc colles, dels 258 senglars caçats de què es disposa del pes, el 52% pesen menys de 50 kg i el 19% superen els 70 kg. Aquest fet és normal en una població d'un animal tant prolífic com el senglar, on bona part dels exemplars són molt joves, amb una edat inferior als dos anys.

La diferència de mida entre mascles i femelles pròpia d'aquesta espècie es posa de manifest en la mitjana de pes dels individus caçats: el pes mitjà de les femelles ha estat de 42,3 kg, mentre que en els mascles aquest pes mitjà ha estat de 58,6 kg, diferència que és estadísticament significativa. La Figura 7 també mostra aquesta diferència, i s'hi observa que el 39% dels mascles han superat aquest pes, mentre que només ho han fet el 6% de les femelles. 8 mascles han assolit els 100 kg i **el pes màxim dels senglars caçats per aquestes cinc colles a les Gavarres ha estat el d'un mascle de 136 kg.**

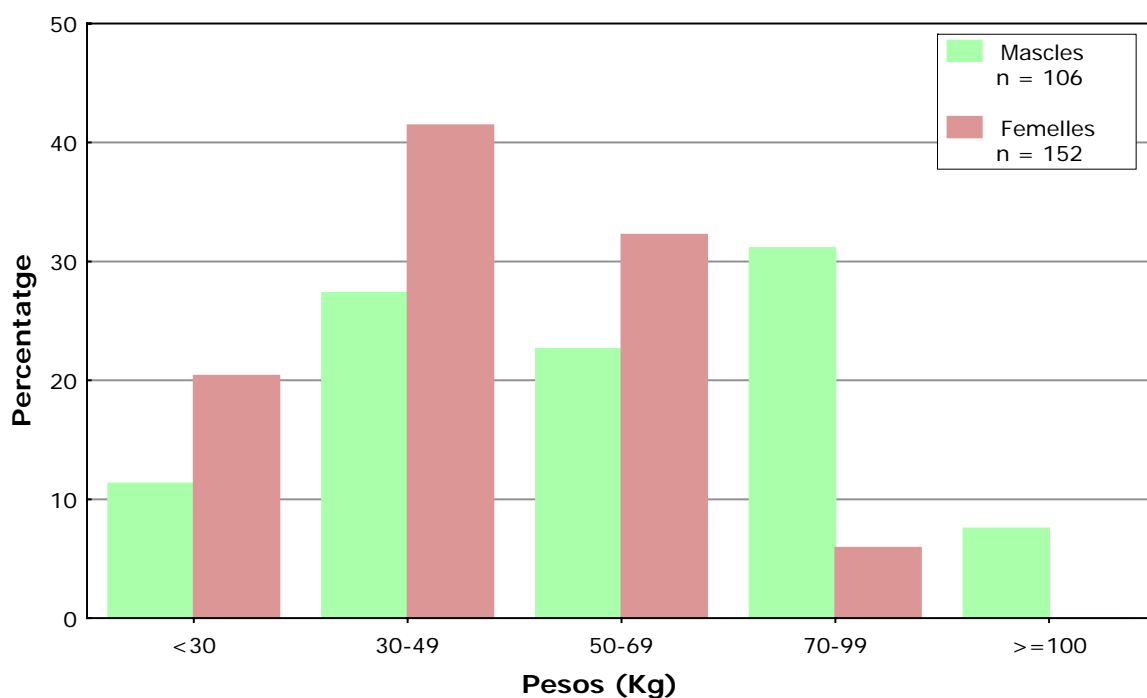

Figura 7. Distribució de pesos i sexes dels senglars caçats per una mostra de cinc colles a les Gavarres en la temporada 2005/2006.

7. ALTRES DADES D'INTERÈS

Observacions d'altres espècies d'ungulats durant les batudes

Una altra de les informacions d'interès que s'extreuen de les batudes de senglar són les observacions d'altres espècies d'ungulats. De les cinc colles que han facilitat el quadern d'anotacions complet, només la colla de Sant Llorenç (Llagostera) ha anotat aquestes observacions. En concret ha anotat 16 observacions de muflons (*Ovis gmelini*) en dues batudes (l'1% del total de la mostra). Aquests muflons provenen d'un tancat cinegètic situat al sud de les Gavarres, d'on es van escapar ja fa uns anys. Segons les informacions facilitades pels propis caçadors però, la seva població no sembla que es trobi en expansió i es mantenen agrupats en la vessant sud del massís, en zones properes d'on es van escapar.

Per altra banda, entre els resums rebuts també s'ha anotat l'avistament de cabirols (*Capreolus capreolus*). La colla de Sant Martí-Madremanya ha anotat tres observacions d'aquesta espècie, sense indicar però, en quantes batudes els han vist. A diferència d'altres espais, on la presència del cabirol és deguda a l'alliberament d'exemplars en el mateix indret, els cabirols observats a les Gavarres provenen d'alliberaments realitzats en altres indrets (els punts d'alliberament més propers són, la Zona Volcànica de la Garrotxa i el Montnegre - Corredor, al Vallès Oriental). Per això, **és molt interessant anotar les observacions de cabirol**, ja que és una espècie en expansió i de difícil cens, **indicant també el nombre d'animals que s'han vist i si es tractava de mascles, femelles o cries**. El percentatge de batudes en les que s'observa l'espècie pot donar una estima de la seva abundància i pot ajudar a fer un seguiment de la distribució d'aquest petit cèrvid.

A la resta d'espais inclosos en el Programa de seguiment de senglar on s'observa cabirol, el percentatge de batudes en què s'observa aquesta espècie oscil·la entre l'1% de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i el 78% de Freser – Setcases (veure Figura 8).

Evolució del cabirol

Percentatge de batudes de senglar on s'observa cabirol

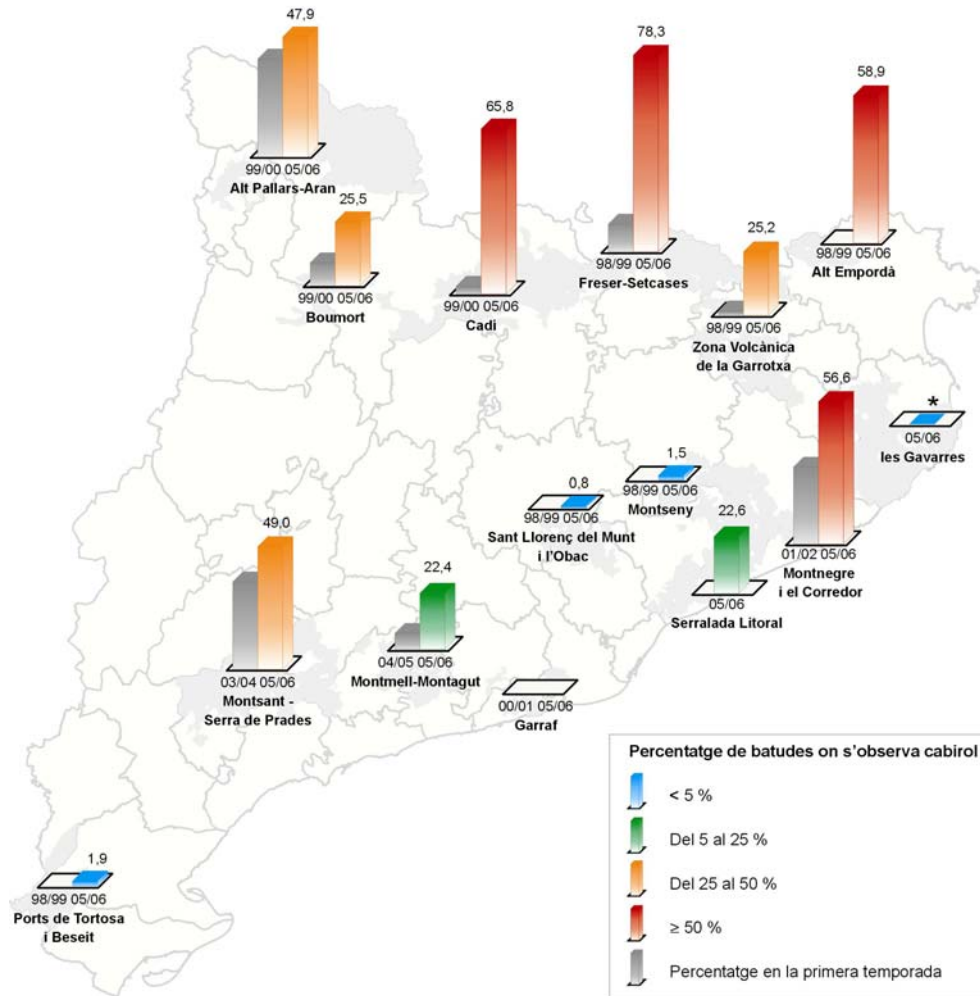

Figura 8. Percentatge de batudes de senglar en què s'ha observat cabirol en la temporada 2005/2006. *A les Gavarres s'han observat cabirols en algunes batudes de senglar, però es desconeix el nombre exacte de batudes.

8. RESUM I TENDÈNCIA DE LA POBLACIÓ DE SENGLAR

Aquest any s'han iniciat els treballs per a la posada en marxa del seguiment del senglar a les Gavarres en el marc del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA. Per a la temporada 2005/06 s'ha realitzat una primera aproximació aprofitant les dades recopilades per les colles de caçadors en els quaderns repartits per la Federació Catalana de Caça – representació territorial de Girona. En concret s'ha obtingut un full de resum de l'activitat cinegètica de 14 colles i els quadern complet amb les dades anotades batuda a batuda de cinc colles més. Per a la propera temporada ja es repartiran els quaderns d'anotacions propis del PROGRAMA i s'espera que es solucionarà aquesta irregularitat en les dades disponibles. Obtenir correctament les dades de totes les batudes que es fan a l'espai és imprescindible per a la realització d'un bon seguiment.

En conjunt per les 19 colles, s'han obtingut dades d'un total de 860 batudes, realitzades en una superfície de 66.366 ha. En aquestes batudes s'han caçat 1.041 senglars que representen, en relació a la superfície global de l'espai, un valor igual a la mitjana de Catalunya.

Segons les dades incloses en els cinc quaderns d'anotacions aconseguits, aquestes colles han caçat 259 senglars en 219 batudes, amb un rendiment mitjà de 1,2 senglars caçats/batuda. Aquestes cinc colles han tingut una efectivitat mitjana de caça del 39%. Utilitzant aquest valor per al conjunt de l'espai s'obté una estima de densitat absoluta de senglar que es situa al voltant dels 4 senglars/100 ha.

Per a la temporada 2006/2007, es preveu un augment en les poblacions de senglar ja que durant l'any 2006 han nascut un nombre molt elevat de garrins. Tot i això, la forta sequera de la primavera d'enguany (especialment important a les comarques del nord-est de Girona i a la resta de comarques del litoral i prelitoral), haurà reduït el potencial de creixement de les poblacions degut a que l'escassetat d'aliment per a les femelles comporta la mortalitat de joves per dificultats d'alletament i mala condició física.

A la Taula 5 es resumeixen les dades obtingudes a les Gavarres, així com les mitjanes de tot Catalunya.

Taula 5. Resum de dades de la temporada 2005/2006 a les Gavarres en comparació amb les mitjanes de Catalunya.

	les Gavarres	Mostra de cinc colles	Mitjana de Catalunya
Nombre de batudes per 100 ha	1,3	-	0,9
Senglars caçats per batuda	-	1,2	1,7
Senglar caçats per 100 ha	1,6	-	1,6
Efectivitat de caça	-	39 %	36 %
Estima de densitat (senglars/100 ha)	4	-	Mínima: 1,5 (Boumort) Màxima: 15,5 (Alt Empordà)

Podeu consultar les dades de tots els espais del PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR a la pàgina web del Departament de Medi Ambient i Habitatge (<http://mediambient.gencat.net>, a l'apartat de caça).

MOLTES GRÀCIES PER LA VOSTRA COL·LABORACIÓ